

ПРИСЛОВ'Я Й ПРИКАЗКИ

1. Баба з воза конюм легше. (Данці, гм.Ганна)
2. Не сіло, не пало - давай бабо сало.
(Степан Сидорук - Ставкі, гм. Володава)
3. Де чорт не може там бабу пошле. (Данці)
4. Чоловік тримає їдьом угол хати а баба три.
(Владислава Гулевська - Данці)
5. Не хвали дні зранку а баби оженившись.
(Вл. Гулевська - Данці)
6. Не мала баба клопоту купила поросі^м.
(Данці)
7. Богатому й чорт дитину колише. (Данці)
8. Богата алі рогата. (Данці)
9. В богатого завжди по обіди.
(Вл. Гулевська - Данці)
10. Богатому то й півень несеться. (Данці)
11. Бідному завше в очи вітьор віе. (Данці)
12. Тільки бідний тобі хліба позичить. (Данці)
13. Бида з^м бидю - купив коні^м і то
з пиздо^м. (Данці).
14. Що було то прогуло. (Данці)
15. Ходив од хати до хати і нучився брехати.
(Мар'ян Ігнаток - Данці)
16. Чужое бачить пуд лісом а свого не ба-
чить пуд носом. (Данці)
17. Чия бутелька на столі того і правда
у селі. (Ст. Сидорук - Ставкі)

18. Говорить як би блекоту маївося. (Данці)
19. Бог дав і Бог забрав. (Данці)
20. Живе я в Бога за плечима. (Данці)
21. Без Бога ни до порога. (Данці)
22. Дай Боже і взавтра тоже. (Данці)
23. І ти хоч за вовка аби макрита головка.
(Надія Чапляк - Данці)
24. Виє як вовк на пущі. (Данці)
25. Як вовк не має чим срати то сере ликом.
(Віктор Пачковський -Данці)
26. Про вовка промовка а вовк тут. (Данці)
27. Не налякаеш вовка лісом як вовк в лісі
вїгодований. (В. Пачковський -Данці)
28. Вовк не боїться собаки тільки не любить
як він бреше. (Анна Пачковська - Данці)
29. Не боїться вовк собакі но не може
слухати його гавкання. (Ст.Сидорук - Ставкі)
30. Буйся вовка сирі в хаті. (А. Пачковська-
Данці - моя мати)
31. Вийся вовка калей у хаті. (Ст.Сидорук)
32. Вовка завжди в лісі тягне. (Данці)
33. Не торопись вівцьо в лісі і так всі
вовки твої будуть. (Ст. Сидорук -Ставкі)
34. Кудя б вороні не летіти всьди кал иль-
вати. (Ст. Сидорук - Ставкі)
35. Глянь у воду на свою вроду. (Ст.Сидорук)

36. Свята Варвара ночі ворвала а дні доточила. (Н. Чапляк - Данці)
37. Свята Варвара кусок ночі вурвала а дні наточила як курка ступила. (Данці)
38. Проти вітру не надмухаеш. (Данці)
39. Впасся нерікше веприк. (Данці)
40. Не щодень в хаті весілле. (Данці)
41. Ліпний воробель в жмені як голуб на дахови. (Данці)
42. Старий віл борозни не поше. (Ст.Сидорук)
43. Не плюй у водицю - пригодиться напитися.
(Ст. Сидорук - Ставкі)
44. Всюди добре но вдома майліпій.
(Ст. Сидорук - Ставкі)
45. Тримається як вош кожуша. (Данці)
46. Трици, не трици, бо вже минули Водохрещи.
(Надія Чапляк - Данці)
47. Куди голка й туди нитка. (Ст.Сидорук)
48. Як зостався грибом то лізь в коробку.
(Анна Пачковська - прімо вото -
Ігнаток - Данці)
49. Підойнявся бути грибом то лізь у коробку.
(Ст. Сидорук - Ставкі)
50. Чоловік дивиться на лице но Господь на душу. (Ст. Сидорук - Ставкі)
51. Грушка - минушка, як її літом ногав то зимов рукою. (Ст. Сидорук - Ставкі)

52. Що кому а голодному хліб на думці. (Данці)
53. Аби хліб і вода то нема голода́. (Данці)
54. Ситий голодного не розуміє. (Данці)
55. Говори до гори а гора горю. (Данці)
56. За гроши то й пури моляться. (Данці).
57. Вдарив як грубом з ясного леба. (Данці)
58. Ожидає як ганя (Каня) дошу. (Ст.Сидорук)
59. Як на громниці мап'ється півень водиці
то на Крія маіється віл травиці.
(Ст Сидорук - Ставкі)
60. Гриць без нагавиць. (Ст. Сидорук -Ставкі)
61. Добра господиня коли повна скрня.
(Данці)
62. Не говори гоп покуоль не перескочив.
(Данці)
63. Нема жж такіх грабель щоб од себе
гребли. (Данці)
64. Щоб не горло й дупа то було би гроши
купа. (Данці)
65. Бижить гоня - побигу і я.
(В. Пачковський - Данці)
66. За дурнею головю нагам беда. (Данці)
67. Можуть мене й горщиком назвати аби тільки
в піч не вставієли. (А. Пачковська)
68. Сам не гам і кому не дам. (Данці)
69. Там добре де нсд нема. (Ст. Сидорук)
70. Дружний чоловік і остатнім горіхом поді-
литься (Данці)

71. Для мене далі мене. (Данці)
72. Що на думці то й на язиці. (Данці)
73. Такий же не вродився щоб всім догодив.
(Данці)
74. Доробилася жося, що ни пизди й ни волосся.
(Степан Лапинський - село Вирикі, гм.Вирикі,
воев. Холмське, колишній Володавський пов.)
75. На похиле дерево і кози скачуть. (Данці)
76. Де Дмитра дівка хітра, а по Дмитри
дівком дупу витри. (Н. Чапляк - Данці)
77. Дурний його піп хрестив коли в воду не
впустив. (Ст. Сидорук - Ставкі)
78. Дурний як пень. (Данці)
79. Дурний як баран. (Данці)
80. Дурний алі 'свуй розум має. (Данці)
81. Великий аж до неба а дурний як не треба.
(Данці)
82. Що дурному по розумови як вуди його не має.
(Данці)
83. За мое добро мене пуд ребро. (Данці)
84. Діти годувати як каминь глодати.
(А. Пачковська - Данці)
85. Зарикалася жаба болота і всьоромно
в е лізе. (А. Пачковська - Данці)
86. Не зачипай жида не вкалеш вида.
(Ст. Сидорук - Ставкі)
87. Двох зайців нараз не злапаеш. (Данці)

88. Не доганяють кошіль торбі, бо обое їднакови. (Ст. Сидорук - Ставки)
89. Треба дивитися на задні колеса. (С.Сидорук)
90. Клина - клином виганяють. (Ст.Сидорук)
91. На місці і камінь обростає. (Ст. Сидорук)
92. Трапила коса на камінь. (Ст. Сидорук)
93. Якій корч - такі лози. (Ст. Сидорук)
94. Молоко у корови на язиці. (Ст. Сидорук)
95. Чи клуче, чи вовна - аби кішка повна.
(Ст. Сидорук - Ставки)
96. Клуче - вовна аби кішка повна. (Данці)
97. Оглянувся кусий як в хвуст згорів.
(Докудово, гм. Біла Подляська)
98. Як нобила жеребіча то робота смердіча.
(В. Пачковській - Данці)
99. Так кравець крає як йому хватає. (Данці)
100. Червоний як каплум. (Данці)
101. Каша наша, дідув борщ - ти дідусь губу зморщ. (Ст. Сидорук - Ставки)
102. Тільки користі що з пса гноє. (Данці)
103. Витрищив очи як куот сбручи. (Данці)
104. Наробив туболько що куот наплакав. (Данці)
105. Казка - переласка, ми розсипали просо, позбираємо носом. (Павло Ольчук - село Мутвиця, гм. Соснівка, воев. Біла Подль.)
106. Любов як блох - не знаєш на кого ско-
чить. (Ст. Сидорук - Ставки)

107. Лежи - лежа, буде хліб і вдома.
(Ст. Сидорук - Ставкі)
108. Дальше в ліс - більше дров. (Ст.Сидорук)
109. Що літом ногом то ротом зимою.
(Марина Гулевська - Данці)
110. Когось то видно і під лісом но себе
то і під носом. (Ст. Сидорук - Ставкі)
111. Такій линтяй навіть котови хвоста
не завійже. (А.Пачковська - Данці)
112. Мова - полова, мовчінне то золото.
(Вл. Гулевська - Данці)
113. Працовитий як мураха. (Данці)
114. Мудрому не треба два рази повторувати.
(Данці)
115. Надився дід на мід а неївши спати ліг.
(Ст. Сидорук - Ставкі)
116. Ганяють як Марка по пеклі. (Данці)
117. Товчеться як Марко по пеклі. (С.Сидорук)
118. На тобі небоже що мені негоже. (Данці)
119. Як невістка плаче то свекруха скаче.
(Ст. Сидорук - Ставкі)
120. Тільки публікі як ніс великій.
(Ст. Сидорук - Ставкі)
121. Без овечкі голи плечкі. (Ст. Сидорук)
122. З'їв обід - наставилося сім бід; зате
вечера мати - наївся - лягай спати.
(Ст. Сидорук - Ставкі)

123. З одинака ни пес ни собака.
(Павліна Журавська - Ставкі)
124. Я тобі надолужу паненьку, то вмиваненьком, то втираненьком, то унучи тручи, то срати йдучи. (А. Пачковська - Данці)
125. Коли б я був паном всьо б їв сало з салом. (Ст. Сидорук - Ставкі)
126. Знати пана по халявах. (Ст. Сидорук)
127. Видно пана по ходіях. (Данці)
128. Вспоминають як пси діда в споминалицю.
(Ст. Сидорук - Ставкі)
129. Виглядає як пес без хвоста. (Данці)
130. Кожен псицо хвалить свій хвостіско.
(Ст. Сидорук - Ставкі)
131. По Петрі то й по теплі. (Н. Чапляк)
132. Де п'ять там і розливають. (Данці)
133. Више себе не подскачиш. (Данці)
134. Хто дорогу простує той вдома не ночує.
(Ст. Сидорук (Данці)
135. Писав писака но не прочитає і собака.
(Ст. Сидорук - Данці)
136. Для прахвоста нема поста. (Данці)
137. Запишеш пером не витягнеш волон.
(Ангеліна Приступа - Данці)
138. Хто помаже той їде. (Ст. Сидорук)
139. Як не посмаруєш то не поїдеш. (Данці)
140. Один любить попа - другий попадає.
(Ст. Сидорук - Ставкі)

141. Обое рабое, (Данці)
142. Не кайся рано вставши а пізно оженив-
шися. (Ст. Сидорук - Ставкі)
143. Риба - хіба, - аби хліба скіба.
(Ст. Сидорук - Ставкі)
144. Чужими руками добре жієр вигрибати.
(Ст. Сидорук - Ставкі)
145. Скривився як середа на пійтницю.
(Данці)
146. Гоїтсья як на собаці. (Данці)
147. Голодний як собака. (Данці)
148. Крутиться як собака. (Данці)
149. Не вір як собаці. (Ст. Сидорук)
150. Так то підходить як на свинку хомут.
(Ст. Сидорук - Ставкі)
151. Замураний нерікше свинка. (Данці)
152. Як но сирота - то і пустота. (С. Сидорук)
153. Вчепився як слепий печі мазати.
(Ст. Сидорук - Ставкі)
154. Вибирається як сойка за море. (Данці)
155. В старуй печі диявол палить. (Данці)
156. Ближша тіла сорочка. (Ст. Сидорук)
157. Сула голоду не зробить тільки моча.
(Ст. Сидорук - Ставкі)
158. Тихше ідеш дальше будеш. (Данці)
159. Клишавий як темушка. (Данці)
160. Ідним ухом слухає а другим выпускає.
(Данці)

161. І стіни уха мають. (Данці)
162. Як жешкім упечешся то і на зимне меш
дмухати. (Ст. Сидорук - Ставкі)
163. Чим хата богата тим рада. (Данці)
164. Моя хата скрав я нічого не знав. (Данці)
165. Не богата хата вуглами тільки пирогами.
(Ст. Сидорук - Ставкі)
166. Як е губи і риба то нема хліба,
(А. Пачковська - Данці)
167. Риба і губа для хліба загуба.
(А. Пачковська - Данці)
168. Батько в місті, мати в Кодні - зачинили
хліб у бодні. (Ст. Сидорук - Ставкі)
169. З великеї хмари малий дощ. (Данці)
170. Причаївся як чорт під крижом.
(Ст. Сидорук - Ставкі)
171. Боїться як чорт свячонеї води. (Данці)
172. Голод - чортів брат. (Ст. Сидорук)
173. Чужими руками туолько жиір з печи
вигрибати. (Данці)
174. Як сонце зайде то чорт диявола найде.
(Павліна Журавська - Ставкі)
175. Ному шихуе тому і везе. (Данці)
176. Впав як шудік на курку. (Данці)
177. Шевці, кравці - добрії люде, як ниткі
не вкраде - шити не буде. (Ст. Сидорук)
178. Стоїть як шмок на весіллі. (Данці)

ПРИСЛОВ'Я
ПРИКАЗКІ
І ЗАГАДКІ

179. Яблико не далеко дадає од яблони.

(Данці)

180. Язик і до Київова заведє. (Данці).

З А Г А Д К І

1. В ліви росло, в хліві годувалося, прийшло до хати і на руках ківалося? (ситя).
(Павло Ольчук - село Мутвиця, воев. Біла П.)
2. В діда вісить, в баби сяє - дід до баби досягає? (Звуд, журавель). (П. Ольчук)
3. Несу, несу - не винесу; мету, мету - не вимету а чїйс прийде - само виїде?
(сонце з хати) (П. Ольчук - Мутвиця).
4. Що над нами догори ногами? (П. Ольчук)
5. Стоїть палка, на ѡй галка - могу присягчи, що там тисячи? (маківка)
(Анастасія Матчук, Дубогроди, воев. Біла П.)
6. Без окон, без двери - повна хата люди?
(диня) (А. Матчук - Дубогроди)
7. Віса вісить, хода ходить - віса впала, хода з'їла? (Грушка і свинка) (А. Матчук)
8. Мати Латуха, дочка Хорошуха, син Ремияш як пушов - так нимає? (піч, жар і дим)
(А. Матчук, Дубогроди, гм. Ганна)
9. Росте без корення, цвите без квіток і служить цілому світови? (сіль)
(А. Матчук - Дубогроди, воев. Біла Подл)

10. Пан Бу^г і море - жити без того не може?
(назвисько) (А. Матчук - Дубогроди)
11. Їдд^ьон стоїть а другій коле, а третій
виставив дупу в поле ? (колодяз і звід)
(А. Пачковська - Данці)
12. Сидить у стині виставило дупиніи?
(плуска) (А. Пачковська - Данці)
13. Загадка, загадка - в дупи яг^уедка;
возьми оближи і назад положи? (ложка)
(А. Пачковська - Данці)
14. В їднуй бочци два пива ? (білок і жовтєх
в яйцьови) (А. Пачковська - Данці)
15. Півемь в землі - кокоши на дворі?
(бурак) (А. Пачковська - Данці)
16. Без воронця, без дна - повна бочка вина?
(яйце) (Віктор Пачковський - Данці)
17. Заклюкі й приклькі, шість гоча а три
сракі ? (пара кони і чоловік горе)
(В. Пачковський - Данці)
18. Зрання ходив на штирох ногах, вполудні
на двох а на вечур на трох? (чоловік -
Його хід од народження до смерти)
(Варвара Занюк - село Янівка, гм. Ганна,
воев. Біла Подляська)

19. Мацу, мацу по запічку - знайшов кошматичку; всунув руку в кошматичку ?
(рукавичка з козушини) (Н. Чапляк - Данці)
20. Що козі ме як сім літ мене ?
(на восьмий пійде) (Ст. Сидорук - Ставкі)
21. Ни обручіе, ни дна - повна бочка вина?
(Ст. Сидорук - Ставкі) (яйце)

С Л О В Н И К Д І А Л Е К Т Н И Х С Л І В

1. обдня,-і - рід бочки з віком, в якій ко-
лись переховували сало, м'ясо.
2. блéкот,-у - собача петрушка
3. всьоромнó - всеодно, все таки
4. воробéль,-я - горобець
5. гоня́,-і - гони, тут назва стада собак,
що біжать за суном під час
тічки (руї).
6. га́ня,і (Каня) - шуліка, коршак
7. да́лі - дальше, подальше; тут - байдуже
8. жéжкій - гарячий
9. жереб́іча - жеребна
10. зла́пати - зловити
11. за́люки, при́люки - роди ключок при
плузі і запряжених конях
12. заму́раний - закаляний, замазаний, забру-
джений
13. криж,-а - хрест
14. корч,-а - кущ
15. ка́ждий - кожний
16. ко́бома,-и - квочка
17. клі́шавий - клишоногий
18. ку́сий - куций
19. ка́лети - каляти
20. каплу́н,-а - також назва породи курей

21. лінтйй, -я - ледар
22. лёжа, -и - лежибока, лежень
23. меш - будеш (дмухатимеш)
24. мура́ха, -и - мурашка
25. мнйго - багато
26. назвйсько, -а - прізвище
27. но - але, тільки
28. найліпйй - найкраще
29. нерікше - немов, від невживаного тепер
слова - ректи тобто сказати
30. плўска, -і - блощиця
31. покўоль - поки
32. прахвўст, -а - ледаща жінка, така, що
бігає по селі і займається пліт-
ками.
33. телушка, -і - корова (молода корова)
34. угогўльньонйй - узагальнений
35. хйба - хйба, помилка
36. цйльнйй - влучний
37. шулік, -и - шуліка, яструб
38. шмок, -а - погордлива назва члona тіла
людини
39. щитався - рахувався, тут поважали його

З М І С Т

	сторінки
1. Вступне слово	1-2
2. Прислів'я та приказки	3-13
3. Загадки	13- 15
4. Словник діалектних слів	16 - 17

Чернігівське Полісся.

Малюнок В. Крамара.

Свої зауваження, будь ласка,
надсилати на адресу: Ян Ігнацок,
Люблін, уль.Славінського 10/7 а
20 - 080 Вольска

На обкладинці збірки узор підляського
перебору на фартушкові із села Опілля
гм. Подєдвір'я, Білопідляського воєвід.
На сторінці 15 жінка в народному підлясь -
кому костюмі із села Хмельово, гм. Дубова
Колода, Білопідляського воєвідства.

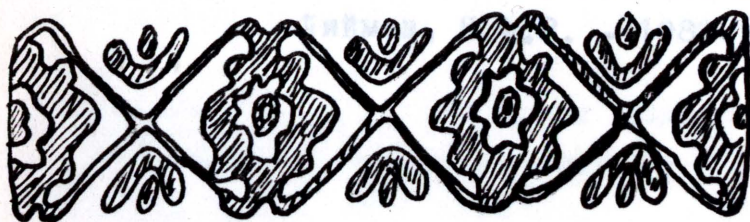
WBP Biała Podl.
REGIONALIA

V

Ignatiuk I.

Prislovja ...

XX
ПРИСЛОВ'Я
XX
ПРИКАЗКІ
XX
І ЗАГАДКІ
XX

Miejska Biblioteka Publiczna
Biała Podlaska

5 103369000007

22

64882

v.ign

REGIONALIA

398 VD

Miejska Biblioteka Publiczna
Biała Podlaska, ul. Wolności 1, 20-001 Biała Podlaska

ВСТУПНОЄ СЛОВО

Прислов'я і приказки є неоціньоним скарбом фольклору кожного народу. Можна ще сказати, що прислов'я й приказки є мудростю народів.

В прислов'ях і приказках містяться угулььоная пам'ять народу, його життєве досвідченне, його погляди на етику, моральность, гісторію й політику. Прислов'я й приказки, то цільні народні вислови з життя, то цінні вказівки й правила, якими чоловік пивиньом кіруватися в щоденному житті.

Прислов'я й приказки називають ще приповідками, пословицями, а в старуї давнині називали їх ще притчами.

Загадки то стислії поетичні твори, в котрих міститься метафоричное запитанне про якусь річ або явище. В кандуї загадці є зашифрований якийсь предмет чи якийсь явище, і треба тое одгадати. А хто давній вмів одгадувати загадки той щитався мудрим чоловіком. Бо в загадках є одбитое реальне житте, праця чоловіка, господарованне і всьой побут народу.

Записуючи в 1970-1982 роках народні письні я принагідно записав троху на Подляшші прислів, приказок і загадок.

Найбуольш приказок і прислів подав мені мой приятель, народний поет Степан Сидорук із села Ставки над Бугом. Многі прислів і приказок запам'ятав я зо свайго дитинства. Ті всі приказкі й прислов'я, при якіх є подане село Данці без прізвіща я чув од свайго батька Степана, тьоткі Марини, дядька Ядама, сусідів : Михая Павліка і Петра Ігнатюка як теж од інших жителів мого рідного села Данці у воевідстві Біла Подляська.

В туй збірці помістив я 189 прислів і приказок і 21 загадок.

Нехай вони будуть доказом, що тихомирний і працьовитий народ Подляшя є творцьом цікавого й оригінального фольклору.

Нех тая народна мудрость і висока культура, яка міститься в отих прислов'ях, приказках і загадках зостанеться для будучих поколінь мого рідного народу.

Іван Ігнатюк

